

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

ОРГАН НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ ДУМКИ

Адреса Редакції і Адміністрації: „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ Перемишль, Побережжя 1/1. Контракт П. К. О. в Варшаві № 142807. Передплата в краю виносить 10 зол. річно 5-50 зол., пірочно 3 зол., чвертьрічно Для Чехії на рік — 72 к. ч., 1/2 — 40 к. ч., 1/4 — 20 к. ч. Для Франції — 60 ф. річно, 1/2 — 35 ф., 1/4 — 20 ф. Для Німеччини — 10 мар. річно, 1/2 — 6 мар., 1/4 — 3-50 мар. Для Бельгії — 90 б. ф. річно, 1/2 — 50 б. ф., 1/4 — 30 б. ф. Для Америки 2 1/2 ам. доларів річно.

Рукописів Редакція не повертає, неоплачених писем не приймається.

Ціна примірника 25 сот.

Рахунки платні і заскарбальні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тим самим без застережень годиться на це.

ТАРИФА ОГолошення: За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має п'ять шпальт анонсових) 0-30 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0-20 зол. Дрібні оголошення 0-15 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 1 зол., для шукаючої праці подані безпосередньо до Адміністрації по 0-15 зол. Оголошення в тексті 150%, дорожні, на першій сторони 300%, дорожні. Редактор приймає щодня від год. 11-1.

Запаморочення від кооперативних успіхів.

На маргінесі сегорічних Зборів „Центросоюзу“ — дня 19 липня ц. р.

I.

З. П. — Нікуди правди діти — західноукраїнська кооперація робиться в зростаючій мірі великим суспільним непорозумінням. Але чим далі, настає найвищий час, щоб в оцінці нашої кооперації відділити шкідливу сполуду від дійсності і почати дивитись на річ так, як вона є справді. Занадто-ж бо часто видається кооперативну справу, як аргумент і доказ зростання нашої національної сили, занадто часто є вона джерелом нашого невинного національного оптимізму. Тимчасом, наша кооперативна дійсність, розглядаючи холодно і безсторонно, ані трохи не виправдує усіх наших вибухливих надій і оптимізму. Так як річ виглядає тепер, кооперація ота, далеко не є тою національною потенцією, за яку її представляють. Останні Збори „Центросоюзу“, тобто нашої центральної торговельної кооперативної установи, вповні підтверджують ці доволі скептичні міркування.

Передовсім кооперативна сполуда: хто був на наших чисельних кооперативних святах, хто бачив оті бандерії в цвітах і лентях, імпонуючі паради і бомбастику, всі оті тисячні здвиги народу, слухав палкі закляки, промови і реферати, мігби справді подумати, що оце твориться в народі велика сила. Здобавок, певнюють нас в цьому більш чи менш тривожні відвізні чужинців з цього приводу, отже поляків і жидів, — мовляв, ростемо, міцнішаємо, боїться нас!.. Здбність до річевої і холодної оцінки справи запаморочується, коли одного дня добр. Ротенштайн з жидівської „Хвилі“ стверджує, що українська кооперація відібрала до тепер жидам півтора мільона покуців і що тенденція випірання жидів зі села заєдно зростає. Це запаморочення від кооперативних успіхів посилюється, коли наші люди починають оперувати заворотними для їх уяви числами: „Центросоюз“ об'єднує 62 членів, з того 36 Повітових Союзів Кооператив, 7 повітових кооперативних осередків, 18 районних кооператив і Сільський Господар. Є це велика розгалужена організація, яка в цілості об'єднує 2296 кооператив і якої обороти виносили в 1929 р. понад 21 мільонів золотих. Подумайте: 21 мільонів! Є це для забитого злиднями, вічно ограбленого, спролетаризованого України сума, яка далеко перевищує поза міру його уяви. Запаморочення посилюється ще більше, коли наш чоловік починає собі освідомлювати оту радісну і невидану у нас справу, що оце після століть вічного хлопства і гречкосійства і торговельно-промислової експлуатації передовсім з боку жидів, наш чоловік почав також і собі крамувати, почав творити свій власний купецький стан і в той спосіб торговельно усамостійнюватись. А хіба-ж торговельне усамостійнення не є одною з інтегральних частин нашої політики визволення, хібаж кожна нова кооператива не є черговим багіном в розбудові великого національного визвольного фронту? „В кооперації — сила народу!“ „Через кооперацію — до самостійності!“ Ось кличі якими тепер переповнена наша політична свідомість — чи слухно?

II.

Справді річево і доцільно поставленій кооперації не можна відмовити величезного значіння в становці нашої національно-державної справи. Але західноукраїнській кооперації в її теперішнім вигляді, приходить відмовити оте визвольницьке значіння, яке вона собі приписує! Геть зі сполудами! Дійсність є та, що цілий „Центросоюз“ разом зі всім своїм апаратом і „своїми“ 21 мільонами оборотів в нічим іншим, як тільки посередником між великим польським і жидівським капіталом а дрібним українським покупцем. Останній практичний висновок із усіх отих нарад, бандер і палких промов є той, що поки що, наша кооперація заганає величезні зиски і бариші до рук ворожих нам чужинецьких приватних капіталістів. Не сміємо ані на хвилину забувати, що в склепах перемальованих українськими фарбами купуємо чужинецький товар і в останніх висновках, посилюємо елементи переповнені логордою і невинністю до всього що українське. Натомість практичний зиск маємо лише той, що з цього посередництва утримується щось біля 4000 кооперативних урядовців а в крайньому разі нарастають в мінімальній мірі українські невіджимості у виді склепів і кооперативних домів. Зате, про наростання українського торговельного капіталу не приходить навіть говорити, бо українські зиски на тому інтересі є мінімальні і вичерпуються повні на утримання широкої адміністрації і персоналу. Нехай говорять факти: торговельний оборот з 1929 р. у висоті 21 мільонів приніс 1,7% зиску, з чого утримувалося персонал і адміністрація. Решту що залишилась, деякі люди попросту розікрали, так що білянс замкнуто з дефіцитом у висоті приблизно 50.000 золотих. Про неймовірні зловживання, які мали місце в „Центросоюзі“ говоримо далі — тут зазначимо лише цифрову „українськість“ наших кооператив, а саме, що відношення власних фондів, які працюють в „нашій“ кооперації до фондів чужих маєть як 1:318. Так виглядає „нарастання“ українських кооперативно-торговельних „капіталів“. Ціла ота кооперація є майже виключно консумпційно-споживчого типу. Булоб усе в порядку, колиб рівнобіжно з тим, розбудовувало нашу кооперативну продукційно-виробничого типу, яка-бу хочби мінімальній мірі заспокоювала потреби українського збутового ринку. Але так як річі виглядають тепер, про творення української кооперації виробничого типу нема навіть мови ані теж — найменшого бажання. Нехай нам ніхто не аргументує, що українська кооперація „ще страшно молода“, і ще не було часу „взятись за розбудову виробничої кооперації“, але це „з часом зробиться“.

В дійсності нічого не показує на те, що „це з часом зробиться“. Не бачимо найменших заходів в тому напрямку. Не чули ми про це нічого на сегорічних зборах „РСУК“, не чули також про це ані одного слова на Зборах „Центросоюзу“. Як було досі так залишається і надалі: перепродуємо лише до українських рук чужинецький товар,

а з українських кишень виганяємо бариші до рук чужинців. Це все. Як натомість виглядає організація української товарної продукції ілюстрував на конкретнім прикладі один із учасників Зіду: ціле Підгір'я і Карпати мають стале запотребовання споживчих продуктів. Натомість низи, особливо ж Поділля, має понадпродукцію тих товарів. Що булоб простіше, як зорганізувати товарообмін між тими нашими землями? Але „Центросоюз“ ані не думає купувати в українських селян наприклад гречку і постачати її в гори — це занадто скомпліковане! Натомість бере цілими вагонами у жидівських гросістів риж і заливає ним Гуцульщину. Це значно простіше — дається полагодити від зеленого бюрка, без турбот і клопотів. Того типу посередництво можна стверджувати на кожному кроці. Говориться багато про визвольницьке значіння нашої кооперації, але таке говорення не має жадних підстав. Треба зрозуміти, що це залежить лише від волі уряду чужинецьких капіталістів, щоб ціла наша кооперація лопнула, як мильна банька. Ні, уряд навіть не потребує вживати відносно нашої кооперації безпосередніх репресій. Вистарчить йому зробити відповідними кредитово-господарськими заходами відповідну пресію на великих гросістів і продуцентів, щоб перевести цілковиту рестрикцію постачання наших кооператив всяким товаром, тимбише, що наша кооперація працює в подавляючих розмірах товарними кредитами. Отже даремно одушевляємось тривожними пресовими відвізнями наших сусідів і інших жидівських приятелів, про зріст і „державну небезпеку“ української кооперації!

Отже не туди дорога! Очевидно, кооперативи на місцях ані Повітові Союзи Кооператив, економічної політики ще не роблять. Але вже установка того типу що „Центросоюз“, повинна вповні здавати собі справу зі стану і розвитку нашої кооперації! Щойно тут мусілаб починатись в повній значінню цього слова економічна політика, згідна з інтересами українства. Твердимо однак, що теперішня політика „Центросоюзу“ не є згідна, з нашими національними інтересами. Вона не веде до визволення але ще тісніше зв'язує нашу суспільність, наш економічний апарат з чужинецькими продуцентами і від них суспільність узалежнює, разом зі всіми політичними наслідками того стану річі. Варшава, Лодзь і Шлеськ напевно не захочуть страстити так чудово зорганізованих самими-ж таки Українцями ринків збуту. Дорога української кооперації позинна йти в напрямку здобуття максимальної економічної самовистарчальності і відмежування від чужих джерел виробництва, а не зв'язування з ними! Тільки це називаємо українською державницькою політикою на дальшу мету! Нашим гаслом є: українська виробнича кооперація впарі зі споживчою кооперацією! Це перше з підставою цілої кооперативної справи! Підставою кооперації виробничої є постановка кооперації банково-кредитової. Ось властива площина ставлення справи, місце для широкої агітації за ошадністю і творен-

ням збіркової національної продукційних капіталів!

III.

Оскільки цілу зовнішню структуру і політику „Центросоюзу“ вважаємо при існуючій стані річі схибленою, остільки теж, приходить відмітити цілий ряд недотягнень внутрі самого „Центросоюзу“, повз що годі пройти мовчки. Виробився серед української суспільності доволі дивовижний погляд, що своїх критиківати не можна. Боже борони щонебудь говорити — бо „це використають чужинці“, в першу чергу поляки. Ось так поняттям національної солідарності прикривається нераз найгрубіше свинство — мовляв, не можна своїх компромітувати, бо це дискредитує всіх! Той погляд вкорінюється в умовах, де нам якраз потрібно найгострішого обстрілу самокритики. Ось так, без публічного налягтвання і без покарання винуватців пройшов факт грубих зловживань в „Центросоюзі“, які йдуть в сотні тисяч золотих. В своїм звіті дирекція „Центросоюзу“ офіційно признала факт зловживань у висоті 90.000. Разом з тим звіт, Контрольної Комісії за останні два роки говорить про цілий ряд невиннованих сторін в книгах „Центросоюзу“, позицій без прилог, тощо — а все це йде в десятки тисяч. Між учасниками збору говорено про зловживання у висоті до 170.000 золотих. З тою хвилиною приходять незрозумілі річі: як можливо завести в того рода інституції, як „Центросоюз“, такий балаган в діловодстві, щоб бандитам було можливо красти непомітно під оком дирекції, надзірної Ради і Контрольної Комісії такі суми? Як розуміти факт, що цього всього не бачили так довго передовсім дирекція? Як розуміти факт, що панове злодії свобідно гуляють по Львові до нині не потягнуті до від'ядальності? Це є якраз підложа для буйних спліток і домислів, які густо курсували між учасниками Зборів, а далі, пішли на провінцію, з черги творять підложа для явищ публічного згіршення. Отже говорять... Справді, чого тільки не говорять! Не нам зрештою займатись скандалісткою, яка буйно зійшла докруги вершків „Центросоюзу“. Дирекція, ані Надзирна Рада не дала в справі зловживань жадних вдоволяючих пояснень. І що найбільш дивне, в умовах, де підчас Зборів повинен був лягати батіг критики, де за всяку ціну мусілаб бути переведена чистка і санация інституції, не вглядаючи глибше в суть цієї ганебної афери ухвалено собі абсолютотії і затверджено білянс інституції, після короткої і на диво кволої дебати. Справа як була, так і на далі залишається невиннованою а винуватки непокарані — хіба для будуючого прикладу людям на місцях! Зрештою ж і на місцях помітно ті самі явища публічного згіршення, якщо мати на увазі наприклад справу Бірки або Косова. Пікантне тут, що живемо в умовах „кооперації“, де люде скомпромітовані і викинені на місцях (Бірка), знаходять пристановище... в центрі. Це є якраз ті умови, які управили одного з учасників зборів висловитись в тіснішому гурті, що Центросоюз як він є нині, це великий кадавер, на яким можна безкарно галапасувати.

До тоїж таки категорії справ сміло можна зачислити дві дальші kwestії порушені, але на жаль не вичерпані на Зборах. Це передовсім кривдяча неспівмірність вина-

Др. РОМАН НЕСТОРОВИЧ
ординує у внутрішніх і жіночих недугах в Перемишлі, ул. Францішанська 37/II (площа на Брамі).
КВАРЦЕВА ЛЯМПА. ХЕМІЧНІ АНАЛІЗИ.
Просвітлювання Рентгеном.

городження поміж вершками і низами установи. І справді, поміж заробітплатою пересічного функціонера чи директора ПСК а винагородженням верхівної дирекції, не дається повести жадне порівняння, якщо мати на увазі вклад праці тут і там. Такоюж незрозумілою справою була для одного з інтерпелантів kwestія, за що властиво члени Надзірної Ради і Контрольної Комісії кажуть собі за кожне засідання платити по 90 золотих денних діт на чоловіка і чи може собі на такий люксус дозволити навіть така інституція, як Центросоюз? До речі, засідано на протязі року щось коло 90 днів, отже з грошового боку цілком приемле функція. Інтерпеланта, який свою тезу доказував на підставі білянсу дирекції, відправлено зі заввагою, що „тут мабуть помилка в рахунках, яку треба буде перевірити“.

Зрештоюж, цілу кооперацію обездладнює тяжка система бюрократії; приходить ствердити явище, що наші кооператори вважають себе передовсім урядовцями, а щойно в другу чергу купцями. В тому зв'язку бувби вказаний цілий ряд заваг на тему персональної політики в нашій кооперації, сконцентрованої в Центросоюзі. Витворюється дивний і не завсіді корисний тип кооператора: як довго не має ще вартату праці і платні — так довго рухастись, їздить по селах, організує. Але раз уже дістане платню і забезпечить собі прожиткове мінімум — і то тільки мінімум, — замірає вся ініціатива а з купця і кооператора робиться бюровий урядовець. Оце мститься і ще мабуть в п'яті покоління, од рода в род буде мститись галичанська психоза „посад“ і „посадництва“, атавізм австрійщини, що його велізом сліди випалювати. Потрібно аж спеціальних директив з центру, погроз видалення і пресій зверху, щоб примушувати урядовців рухатись по селах і робити розбудовуючу організаційну роботу.

Разом з тим, люди неначеб зашкаралуплюються в своїй кооперації і поза нею не знаходять здебільша жадного інтересу для що іншої, культурно-освітньої і другої громадської, а в першу чергу політичної роботи. Можна також і в нашій кооперації говорити про масові явища психічного обездладнення, яке не дозволяє нашим людям хотіти чогось більше, як солом'яну стріху і скромну ліпачку бюрової посади, замість їх пориватися до будови — для себе і для суспільности — великих твердих мурованих домів. Є це явища психічної ундіщини: обездладнення, позбавлення всякого гарячого пориву, бововости, віри і ідеалізму є це рутинна і посадницька, застрягнута аж по саме горло в калабаньку тепленького галицького матеріалізму. І ніщо інше, як саме оте внутрішнє наставлення до справи, є найглибшим джерелом цього шлендріану, який закрився до нашої кооперації, так само у верхівці як і на місцях. Наша кооперація не є на добрих дорогах. Чим можна скорше, треба визбутись масового громадського запаморочення від кооперативних успіхів!

Що чувати в світі?

Європа на переломі. День 15 липня, як речинець складання поодинокими європейськими державами відповідей на французький проект Паневропи, проминув майже безслідно. Всі європейські держави за винятком Англії (яка має дати відповідь щойно після порозуміння у своїй домінії) склали свої відповіді в Парижі. Поминаючи сам зміст відповідей (про що вже писалося у нас) що їх дали міністри закордонних справ поодинокими європейськими державами, відповіді найширших кол європейських суспільностей була мовчанка і брак зацікавлення долею плану Паневропи. Ця неприязність політичної думки європейських суспільностей до плану, який піднімає питання спільних європейських інтересів, — є найбільше знаменна для того ґрунту в поодиноких європейських державах, на якому розбудовується їхня сьогодняшня закордонна міждержавна політика. Кожда європейська (та не тільки європейська) держава з окрема, переживає час внутрішніх переломів і перемін, біля яких зосереджена вся увага поодиноких суспільностей, так що й дивуватись не треба, що план Паневропи не найшов собі в кругах громадської думки Європи, ані ворогів ані прихильників, що він взагалі не найшов відгуків. Возьмім для прикладу кілька європейських великодержав:

Німеччина найшла на шляху поміж диктатурою і парламентаризмом, при чому боротьба поміж ними двома торами, щораз більше заострюється, щораз менше існує виглядів на те, щоби німецький „демократ“ і німецький „фашист“ могли сидіти разом на засіданні парламенту і спокійно розважати над найнекращими державними справами. Той факт що філія розгорячована, заогненна і пристрастей захопила вже старого президента Гінденбурга, який казав розігнати парламент, — вказує наскільки розривом є ґрунт німецьких внутрішніх відносин. Не мало-важну роль в заогненні внутрішніх відносин в Німеччині грає комунізм, який використовує „союзницькі настрої“ поміж Німеччиною і ССРСР для впускання щораз глибше своєї коріння в німецький ґрунт. Ці большевицькі практики доводять німецьку суспільність до щораз сильнішої реакції, в німецьких настроях пахне щораз виразніше протикомуністичним внутрішнім походом. Мобілізувати ці сили до походу парламент не зможе. Тому то щораз більше очей звертається в той бік звідкіля має прийти німецький диктатор. Грядучі вибори до німецького парламенту будуть відбуватись правдоподібно в умовах дуже сильною загострення політичної боротьби, а вислід їхній буде рішати про долю самої ідеї парламентаризму в Німеччині.

Англія ще ніколи не мала стільки внутрішніх і зовнішніх клопотів нараз, що саме в біжучому році. Згадати хочби питання углеков, зростаючого безробіття ну і питання Індії, Єгипту, Палестини (конфлікт з жидівською фінансією). Час поблажливості для уряду Мекдональда, навіть в такій виразній публічній опії як англійська, — минувся. Ця публічна опія домагається рішучих чинів з боку уряду і їх не бачить. Здобутись на ті чини уряду Мекдональда тяжко, бо перевести щось в дусі соціалістичної програми своєї партії викликало б бурю у консервативів і лібералів, а це означало б упадок уряду в парламенті. Відступити від програми партії, значило б попроситись з мандатами при наступних виборах і розбиття партії. Впрочім вже тепер від Мекдональдової партії відкололось ліве її крило, кидаючи тяжким камінням на свого недавнього провідника. Правда англійський парламент розіхався на вакації і уряд змігби використати той час на пороблення цілого уряду рішучих потягень, без потреби боятись, що ось завтра скажуть на це ліберали в парламенті, від голосів яких залежить існування соціалістичного уряду. Але замість завтра, Мекдональд мусить станути перед парламентом післязавтра (після вакацій) і все таки йому не минути того факту. Отже чи рішати Мекдональду уряд під час вакацій на якісь рішучі кроки невідомо. Так зле і так не добре

для його. Певним батоном для його являється остання заява провідника англійських лібералів Льюїс Джоржа: „Наш нарід домагається наразі чинів з боку уряду. Коли на ці чини треба буде ще довго ждати, то нарід буде чіплятися за першу ліпшу соломинку яку йому подадуть“. Це розуміє Мекдональд. Він й сам хоче чинів, але не знає яких. Соціалістичні не подобаються одним, а протисоціалістичні другим. Вибір в тяжкий.

Франція має теж клопоти зі своїм парламентом. М в їх передовсім уряд Тардіє, що не має більшості в парламенті для себе, а в сенаті в останньому голосованні здобув собі більшість ледви одним голосом, не дивлячись на те, що ставив питання про довіру уряду. Тимчасом, подібно як в Англії, парламент дістав вакаційну відпустку, а голова ради міністрів Тардіє користується з цього промовляв не до парламенту, але до зборів фронтних воєнків в Монпеліє. На цих зборах скаржився Тардіє воєнкам на парламент: „Всім місяців — казав Тардіє — прогав парламент не винісши постанови про мільярдний проект з метою піднесення сільського господарства та індустрії. Що два устроював безплідні обструкції уряду, молотив на всі боки історію про зменшувачийся стан державної скарбниці і робив великі очі, що уряд хоче кинути більш гроші в народне господарство. Майже кожного дня, а часом двічі на день я мусів ставити перед парламентом питання про довіру до мого уряду. Така комедія мені наостогидла. Коли б я був не відпустив парламенту на вакаційну відпустку, то не виключене було, що Франція була б опинилася, чого доброго, перед новою тяжкою урядовою кризою“. Ці слова, навіть на вроджену французьку дипломатію, — дуже ясні: Уряд і парламент не можуть поміститись при кермі держави. Хтось з них буде мусити поступитись. Силою чи добровільно — не грає ролі. Порівняймо промову Тардіє з пращальними словами канцлера Брінінга до розігнаного німецького парламенту: „Велика година вибила на годиннику долі німецького парламенту“. З порівняння цього зрозуміємо, що вітрила європейських державних кораблів спрямовані в напрямку диктатури. Треба замітити, що одною з дуже важних сил, що дме в вітрила цих кораблів та жене їх в згаданому напрямку, є протибольшевицький вітер, що його викликав сам ССРСР, зглядно Сталінізм.

МІЖНАРОДНІ ПОЛІТИЧНІ ПОДІЇ.

Литовська влада арештувала Вальдемаса, який перебував в Ковні. Причиною арешту, було те, що Вальдемаса мав підготувати і в найближчому часі мав доклати державний переворот на Литві. Вальдемаса вивезено з Ковна на провінцію, а в самому Ковні проголошено військовий стан. Військо одержало заборону покидати казарми, а багато старшин, передовсім летунів перенесено до інших гарнізонів.

В Каїро зібрався на засідання революційний парламент, мимо заборони короля. Після відчитання письма до короля з домаганням скинути надзвичайну сесію парламенту, парламент ухвалив одностайно заяву недовіри уряду. Рішено теж видати відозву до народу в справі зачаткованні акції пасивного опору, шляхом неплачення податків.

Рішенням Виконавчого Комітету компартії ССРСР, звільнено дотеперішнього комісара закордонних справ Чічеріна від виконування уряду, а на його місце назначено Литвінова, дотеперішнього заступника Чічеріна. В склад нової колегії комісарят закордонних справ увійшли: Крестінський дотеперішній посол ССРСР в Берліні як перший заступник комісара, Карахан як другий, а Стомонов як член колегії.

Американська митна влада неприйняла посилки 4 мільйонів штук будівельного дерева з ССРСР, кажучи, що не може прийняти його тому бо при виробі його були застосовані виключно політичні заслужені в карельських лісах.

Сталінізм у двох зеркалах.

III.

Партія.

Большевицька революція знала до недавня виключно кличі нищення і грабунку старих вартостей духових і матеріальних. Але бува, стара Росія, на місце котрої прий- ССРСР, показала бочкою з доволі плитким дном. Вистарчило десять років, щоби большевицькі грабники дібралися аж до самого її дна. Знищено і пограбовано вже навіть найкращого і найбільш працюючого сільсько-господарського продукента — заможне селянство (тазави куркулів). Черга йде на середно-заможне селянство. Існує поважна загроза, що коли большевицька революція добереться до голих дошок дна бочки, вона кине на вищиреними зубами сама на себе. „Пролетарі“ кинуться собі взаємно до гортанки. Тому то між іншим з такими панічним поспіхом і завзяттям став Сталінізм підганяти революційну енергію партійних мас до штурму на цілій лінії в напрямку придбання нових матеріальних цінностей в ділянці народного господарства ССРСР, бо мовляв „невідомо коли перед большевицькою революцією відкриються широкі ворота в Європу“, щоби там могли поживитись нагородженим добром.

В зв'язку з тим Сталін поставив перед партією таке завдання: „На місці знищеної капіталістичної Росії мусити бути створена соціалістична Росія. Одного вже dokonala наша партія, друге dokonati має“. І власне в здійсненні большевицької партійної завдання будови „соціалістичної Росії“ виявились і виявляються далеко більші труднощі ніж підчас виконання нею першого завдання.

Розважаючи ці труднощі питає Сталін на XVI зїзді: „чи зуміла партія правильно використати можливості будівництва соціалістичної держави, чи не здохла вона цих можливостей в скрині? І на це питання відповідає так: „Радянський лад дав кольосальні можливості для цілковитої перемоги соціалізму, але можливість ще не є дійсністю. Коли можливості для перемоги існують, а партія їх не бачить, або не умів їх правильно використати, то через те замість перемоги мо-

же вийти поразка. Тому треба всіх сил докласти, щоби нашого партійця так основно змінити, щоби він пасував до комуністичної держави, щоби його „русская“ вдача і психіка не спиняла і не розбивала розрахунків п'ятилітнього плану“.

Щож спонукало Сталіна давати таку некорисну характеристику большевицьким партійцям, тим якраз, що мають переводити в життя усі пляни Сталінізму? Цього він не сказав. Але замість нього говорять про це факти. Для прикладу, як виглядає в дійсності той низовий партійний апарат з яким Сталін збирається будувати „соціалістичну Росію“, подамо кілька найбільш характеристик даних, що їх знаходимо в „Більшовику України“ в 8. зшитку з 1930 року.

Скрізь помічається ганебна відсутність членів партії у соціалістичному змаганні — читаємо там: „Майстри комуністи на заводі ім. Петровського не керують належно виробництвом і як комуністи себе не виявляють. Вони з цілою групою майстрів і бригадирів зривали нормальний хід виробництва, багато частин замовлених перероблювали по два рази. Бригадири сплачували „своїм“ робітникам суму в два-три рази більшу як їм належало. Дійшло до того, що вони, наприклад, навмисне заявили про те, що можна відправити один міст на Дніпрельстан, а коли почали його здавати, то виявлено, що низки робіт ще не закінчено. Колиж наприклад деякі бригадири звернули увагу на ці безчинства, то група робітників під керівництвом комуністів почала зменшувати норму“. В Хавкові на фабриці „Червоної нитки“ із числа 120 партійців, бере участь у соціалістичному змаганні лише 43 особи. В осередку паровозної кузні заводу „ім. Жовтневої Революції“ з числа 80 партійців лише 9 бере участь у соц. змаганні, а 90 відсотків робітників продали навіть другу позичку індустріалізації“ і т.д. „Багато осередків, передовсім по великих підприємствах навіть не знають точно числа членів і кандидатів партії. Навіть члени не беруть участі в партійній роботі (а деякі з них заявля-

ють: „нехай працюють тепер комсомольці, а ми подивимось“). Дуже багато випадків, коли партійці не відвідують партійних зборів. Безліч партійців цілими місяцями, а то й роками не платять членських вкладок. „Одною з найважливіших причин, несплати партійних вкладок є те, що партійці взялися до індивідуального будівництва, забувають зовсім про партійні обов'язки і одриваються від партійного життя: („Ми будувемо собі будинки і нам на це є потрібні гроші,“ кажуть партійці комуністи). З числа 78 партійців шкляного заводу (Артемівське) 30 мають свої будинки, одірвалися від партії, спекулюють помешканнями і не платять вкладок. В осередку мартенівського цеху заводу ім. Петровського 50 відсотків партійців продали свої облігації (і дають такі пояснення: „Я будую собі будиночок і маю потребу в грошах“). В виробничих осередках Слов'янського, Лиманського та ін. районів більшість із тих, хто відорвався від партії, мають від одного до трьох будинків. При тому зауважується масова продаж облігацій“. Багато партійців сильно п'ячать і через п'яцтво поповнюють зловживання: „Майстри партійці мостового цеху заводу ім. Петровського систематично п'ячать за рахунок робітників і робітниць за що майстри висовують їх потім на ліпшу роботу. Бували випадки коли на ці випивки робітничі збирали по 3 карбованці від кожної“. Коли хто про такі речі донесе або попробує явно критикувати то зразу його звільняють зі служби. „Партієць Балабан з осередку паровозних бригад заявив провірочній комісії: „Боюся критикувати, бо часто за це звільняють; хоч через шість місяців приймуть назад, то за той час усе майно втрачу“.

Так виглядає партійний апарат на низах, отой власне, що має на практиці здійснювати теоретичні пляни Сталінізму.

В таких умовах є всі дні думати, що Сталінізм швидше умре ніж буде покінчена операція переміни ССРСР з краю рільничого на край промисловий.

(Продовження буде).

По всій Україні.

Північно-Західні Землі.

За нелегальною літературою, зброєю і вибуховими матеріалами. — У зв'язку з пожежою фільварку у Вислобоках, яку до речі локалізували вогневі сторожі „Лугу“ з поблизу сіл і з денунціяціями польської преси, що підпала фільварок УВО або ОУН — політична поліція зі Львова в дні 17 липня почала переводити ревізії у Вислобоках і доокочинних селах. У Вислобоках переведено ревізію у Степана Дедика студ. філь., у Запитові у Василя Цигана, абс. гімн., Михайла Сенці і Володимира Крємінецького. Всюди шукали за нелегальною літературою і револьверами. В Стронітині переведено основну ревізію у Володимира Лотоцького, студ. прав. У нього шукали за зброєю і вибуховими матеріалами. Ревізія тривала в останнього три години. Вкінці, переведено ревізію у сьїдомих селян села Ременова та Підлісок Малих. По переведенні ревізії поліція арештувала в Ременові трьох студентів, а це: Михайла Карамана, Михайла Чайківського і Куземського. В дні 19. липня ц. р. арештовано в Запитові абс. гімн. Василя Цигана і Володимира Крємінецького селянина. Арештованих перевезено до поліційних арештів у Львові. Закидують їм приналежність до УВО.

Робітничий страйк. — У Дрогобичі міська управа почала проводити в цілому місті водогіг. Робітники заняті при будові цих водостягів почали страйк (вже вугар!). З 96 робітників 65 покинуло працю, жадаючи підвижки платні.

Судова розправа за минулорічне свято на Козацькій могилі коло Зборова. — Дня 28. серпня мин. року мало відбутись посвячення дубового хреста на козацькій могилі на шляху між Зборовом і Золочевом. На передодні вночі невідомі справники арізли хрест і скинули в рів. Коли в день посвячення зібралася десяти тисячна товпа на руду, по одній з промов понеслося „ганьба лотрам“, що арізли хрест. Поліція почала „урядувати“ і в результаті 10 учас-

ників свята станули в днях 23. і 24. червня і 4 липня перед Окр. Судом в Золочеві за опір поліції, збійовице і злочин публічного насилля. Суд увільнив Максима Швеця, Анну Побісову, Пелію Андрушкову, Степана Ксьондзика і Андрія Савицького, а засудив на 10 днів арешту Іларія Стельмаха, на 14 днів ар. Омеляна Полевого, гімн. учня, Евгена Стойкевича і Богдана Крохмалюка і на 1 місяць арешту Ніколу Качоровського.

На освітньому полі. — В дні 22. червня ц. р. українські товариства Солотиничини уладили Повітове Свято в честь Т. Шевченка в салі „Нар. Дому в Солотвині. На святі були відпоручники з цілого округу філії „Просвіти“. — Цьогож дня відбувся Шевченківський концерт в Піддайках. Уладила його філія „Просвіти“ і інші Товариства. Концерт пройшов добре. Але української публіки на концерті було мало. — Окружний відділ Взаємної Помочі Учителівства в Дрогобичі відсвяткував 26 червня ц. р. 25-літній Ювілей свого існування. Рано відбулося богослуження за померлих членів Відділу. В полудне уряджено Академію на яку прибули і члени президії матірнього Товариства у Львові і багато установ прислали привіти. У вечір відбувся комерс. — Заходом читальні у Микуличині 12. липня відбулися два концерти в честь Івана Франка — в полудне для гуцулів, увечері для гостей. Концерти улажено виключно селянськими силами. 13. липня читальня з Поломистого уладила в Микуличині виставу „Козацькі Діти“. — В днях 4-8. липня ц. р. при участі відпоручників матірнього Товариства „Просвіта“ і сусідніх філій відбулася в Сільці Белзькому четверта з ряду обласна освітня конференція. Народи, реферати і дискусії відбувалися на вільному воздузі. — Філія Тва „Просвіта“ в Бібрці святкувала в дні 13. липня ц. р. 35-ліття свого існування та праці. Свято почалося Соборною Службою Божою з пахнацією за померлих членів Товариства а потому пішов прегарний похід на площу повітового кредит. Тва (4000 учасників) де відбулася Святочна Академія. По Академії відбувся фестин

МАТЕРІ! Не жалуйте дитині цукру

Цукор зміцнює кости

В кождім виді: цукорки, мармалада, чеколата, конфітури, соки і т. п. — цукор дав силу і здоров'я.

